

На основу члана 119. и 78. Став 1 тачка 4. Закона о основама система образовања и васпитања и чл.58 . и 62. Закона о средњој школи, Садржаја и начина полагања матурског испита у стручној и уметничкој школи („Просветни гласник РС“,бр.2/94), Правилника о наставном плану и програму за стицање образовања у трогодишњем и четворогодишњем трајању у стручној школи за подручје рада Машинство и обрада метала („Сл.гласник - Просветни гласник РС“,бр.3/93,20/97,9/02), подручје рада Електротехника („Сл.гласник-Просветни гласник РС“,бр.4/93,8/02,3/03,3. , 4/07,7/09.51/11 и 55/13) и подручја рада Саобраћај („Сл.гласник РС“ – Просветни гласник бр.5/931/01,10/07) и чл.49.Статута Машинско-електротехничке школе Бор,Школски одбор на седници одржаној дана 29.06.2018.године,доноси

П Р А В И Л Н И К

О ПОЛАГАЊУ МАТУРСКОГ ИСПИТА

I – ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим Правилником утврђују се садржај,рокови,организација и начин полагања матурског испита у Машинско-електротехничкој школи у Бору.

Члан 2.

Матурски испит полаже ученик (редовни и ванредни) на крају стицања четворогодишњег образовања,који је позитивно оцењен из свих предмета предвиђених наставним планом и програмом за образовни профил: **МАШИНСКИ ТЕХНИЧАР,МАШИНСКИ ТЕХНИЧАР ЗА КОМПЈУТЕРСКО КОНСТРУИСАЊЕ, МАШИНСКИ ТЕХНИЧАР МОТОРНИХ ВОЗИЛА** у подручју рада **Машинство и обрада метала**; образовни профил **ЕЛЕКТРОТЕХНИЧАР ЕНЕРГЕТИКЕ, ЕЛЕКТРОТЕХНИЧАР ЕЛЕКТРОНИКЕ, ЕЛЕКТРОТЕХНИЧАР РАЧУНАРА, ЕЛЕКТРОТЕХНИЧАР АУТОМАТИКЕ, ЕЛЕКТРОТЕХНИЧАР ЗА ТЕРМИЧКЕ И РАСХЛАДНЕ УРЕЂАЈЕ, ЕЛЕКТРОТЕХНИЧАР МУЛТИМЕДИЈА И АДМИНИСТРАТОР РАЧУНАРСКИХ МТЕЖА** у подручју рада **Електротехника** и образовни профил **ТЕХНИЧАР ДРУМСКОГ САОБРАЋАЈА** у подручју рада **Саобраћај**.

Члан 3.

Стручном и уметничком матуrom проверава се стеченост компетенција и усвојеност посебних стандара постигнућа прописаних стандардом квалификације у оквиру одговарајућег занимања и за наставак образовања у научној, стручној или уметничкој области у којој је стекао средње образовање и васпитање, на струковним или академским студијама без полагања пријемног испита, у складу са законом којим се уређује високо образовање.

Стручна матура полаже се у складу са прописаним програмом стручне матуре који доноси министар по прибављеном мишљењу Савета за стручно образовање одраслих.

Стручну матуру полаже ученик након завршеног четвртог разреда средњег стручног образовања и васпитања у стручној школи.

Ученик са сметњама у развоју и инвалидитетом, специфичним тешкоћама у учењу или језичкожим и социјалним баријерама полаже стручну матуру у условима који обезбеђују превазилажење физичких и комуникацијских препрека , а може да буде ослобођен полагања дела матурског испита из предмета за који су му током образовања прилагођавани стандарди постигнућа , или да тај део полаже у складу са индивидуалним образовним планом, о чему одлуку доноси тим за инклузивно образовање и тим за пружање додатне подршке ученицима.

Тимови припремају планове за организовање и спровођење стручне матуре за ученике из става 3 ивиг члана

II – САДРЖАЈ МАТУРСКОГ ИСПИТА

Члан 4.

Матурски испит се састоји из два дела:

- заједничког дела за све образовне профиле и сва подручја рада, и
- посебног дела за сваки образовни профил у оквиру одређеног подручја рада.

Члан 5.

У заједничком делу матурског испита ученик полаже Српски језик и књижевност.

Члан 6.

Посебни део матурског испита обухвата:

- Матурски практичан рад са усменом одбраном рада
- Усмени део испита из изборног предмета.

ЗАЈЕДНИЧКИ ДЕО МАТУРСКОГ ИСПИТА

Члан 7.

Српски језик и књижевност полаже се писмено према четворогодишњем програму који је ученик завршио. Сви ученици полагају истог дана и у исто време. Писмени испит траје четири школска часа.

За писмени задатак из српског језика и књижевности стручно веће припрема осам тема (у року који утврди школа својим планом рада за месец јуни).

Директор чува затворене коверте до полагања испита.

Непосредно пре почетка писменог испита испитни одбор утврђује четири теме од којих ученик бира једну.

ПОСЕБНИ ДЕО МАТУРСКОГ ИСПИТА

1) МАТУРСКИ ПРАКТИЧНИ РАД СА УСМЕНОМ ОДБРАНОМ

Члан 8.

Садржај матурског практичног рада и усмене провере знања за образовни профил **МАШИНСКИ ТЕХНИЧАР** утврђени су наставним планом и програмом.

Задатак за матурски практичан рад дефинише се из садржаја програма стручних предмета за овај образовни профил, који ученик бира из следећих предмета.

Основе конструисања

Конструисање једноставнијег машинског склопа- идејно решење, аналитички и граички прорачуни и димензионисање одређених конструктивних елемената, усвајање стандардних елемената, цртеж склопа, радионички цртеж (делова) и др.

Конструкција алата и прибора

Конструисање једноставнијег алата или прибора – идејно решење, прорачун и димензионисање одређених конструктивних елемената, усвајање стандардних елемената, цртеж склопа, радионички цртеж (најмање две позиције) и др.

Технолошки поступци

Израда технолошког поступка машинског дела средње сложености- радионички цртеж, цртеж припремка, операцијске листе, прорачун технолошких мера, толеранција и режим обраде, калкулација трошкова и др.

Аутоматизација производње

Пројектовање технолошког процеса обраде у малосеријској и серијској производњи на НУ машинама.

Техничка контрола производа

Израда поступка мерења и контроле квалитета машинског дела скица технолошког поступка мерења по појединачним операцијама, избор инструмената, мерила и контролника, регистровање података о утврђеном квалитету и др.

Кандидат се опредељује за једну од наведених области и из те области извлачи практични задатак. Знања за израду практичног базирају се не само на садржајима стручних предмета већ и на садржајима предмета: математика, физика, машински елементи, техничко цртање са нацртном геометријом, механика, технологија обраде и др.

Члан 9.

Садржај матурског практичног рада и усмене провере знања за образовни профил **ПОГОНСКИ ТЕХНИЧАР МАШИНСКЕ ОБРАДЕ** утврђени су наставним планом и програмом.

Задатак за матурски практични рад дефинише се из стручних предмета за овај образовни профил, који ученик бира из следећих предмета:

Обрада поступцима стругања, глодања или брушења (комбиновањем најмање две врсте обраде), и то:

а) стругањем:

- обрада спољашњих и унутрашњих цилиндричних и степенстих површина,
- обрада конусних површина,
- обрада заобљених површина,
- резање навоја;

б) Глодањем:

- обрада равних површина и површина под углом,
- израда спољних и унутрашњих жлебова на равним и округлим површинама,
- израда завојних жлебова,
- израда озубљења;

в) Брушењем:

- обрада спољашњих и унутрашњих цилиндричних површина,
- обрада спољашњих и унутрашњих конусних површина,
- обрада чеоних и профилних површина;

г) Обрада на хоризонталној бушилици – глодалици са две и више комбинованих операција.

Члан 10.

Садржај практичног рада и усмене провере знања за образовни профил **МАШИНСКИ ТЕХНИЧАР ЗА КОМПЈУТЕРСКО КОНСТРУИСАЊЕ** утврђени су наставним планом и програмом.

Задатак за матурски практични рад дефинише се из стручних предмета за овај образовни профил, који ученик бира из следећих предмета:

- моделирање машинских елемената и конструкција,
моделирање стандардних и нестандартних машинских елемената и склопова уз одговарајуће прорачуне машинских елемената и склопова и израда радионичких и склопних цртежа из САД пакета.

- практична настава:
конструисање машинских делова и склопова, израда радионичких и склопних цртежа уз помоћ САД пакета уз примену методике и конструисања, прорачун машинских елемената и склопова.

Члан 11.

Садржај практичног рада и усмене провере знања за образовни профил **МАШИНСКИ ТЕХНИЧАР МОТОРНИХ ВОЗИЛА** утврђени су наставним планом и програмом.

Садржај практичног рада утврђује се из следећих области:

МОТОРИ СУС

- Систем за напајање ОТО мотора
- Батеријско паљење ОТО мотора
- Систем за убризгавање горива дизел мотора
- Систем за хлађење мотора СУС
- Систем за подмазивање

МОТОРНА ВОЗИЛА

- Спојнице
- Мењачки преносник
- Кочни систем
- Управљачки систем
- Систем ослањања

ЕКСПЛОАТАЦИЈА И ОДРЖАВАЊЕ МОТОРНИХ ВОЗИЛА

- Сервисна служба
- Организација рада сервиса
- Уређаји са ваљцима за мерење силе кочења
- Подешавање кочница
- Специјални алати који секористе при опслуживању и оправкама
- Уређаји за испитивање мотора.

Напомена: Матурски практични рад треба обрадити компјутерски и предају се у виду елѐбаората.

Члан 12.

Садржај практичног рада и усмене провере знања за образовни профил **ЕЛЕКТРОТЕХНИЧАР ЕНЕРГЕТИКЕ** утврђени су наставним планом и програмом.

Матурски практични рад састоји се из израде пројекта, израде дела машине, уређаја, инсталације и сл. утврђивања квара или неисправности уређаја, машине, инсталације и сл. сервисирање уређаја, машине, инсталације и сл.

Садржаји практичног рада, односно његови задаци дефинишу се из садржаја програма стручних предмета из следећих области карактеристичних за образовни профил електротехничар енергетике:

- електричне инсталације и осветљење,
- електричне мреже,
- електрична постројења,
- електричне машине
- основе аутоматског управљања.
- пројектовање електричних инсталација,
- обновљиви извори енергије.

Садржаји усмене провере знања проистичу из садржаја програма матурског практичног рада и односе са на знања из предмета (области) из којих је рађен матурски практичан рад.

Члан 13.

Садржај практичног рада и усмене провере знања за образовни профил **ЕЛЕКТРОТЕХНИЧАР АУТОМАТИКЕ** утврђени су наставним планом и програмом.

Матурски практични рад састоји се из израде пројекта, израде дела машине, уређаја, инсталације, макете и сл. утврђивања квара или неисправности уређаја, машине, инсталације, малете и сл. сервисирање уређаја, машине инсталације, макете и сл.

Садржаји практичног рада, односно његови задаци дефинишу се из садржаја програма стручних предмета из следећих области карактеристичних за образовни профил електротехничар аутоматике:

- системи аутоматског управљања,
- рачунари у системима управљања,
- мерења у аутоматици,
- рачунари и програмирање,
- микропроцесори са елементима програмирања.

Садржаји усмене провере знања проистичу из садржаја програма матурског практичног рада и односе се на знања из предмета (области) из којих је рађен матурски практичан рад.

Члан 14.

Садржај практичног рада и усмене провере знања за образовни профил **ЕЛЕКТРОТЕХНИЧАР РАЧУНАРА** утврђени су наставним планом и програмом.

Матурски практични рад састоји се из израде пројекта, израде дела машине, уређаја, инсталације, макете и сл. утврђивања квара или неисправности уређаја, машине, инсталације, малете и сл. срвисирање уређаја, машине инсталације, макете и сл.

Садржаји практичног рада, односно његови задаци дефинишу се из садржаја програма стручних предмета из следећих области карактеристичних за образовни профил електротехничар рачунара:

- програмирање,
- рачунари,
- основе аутоматског управљања,
- пренос података.

Садржаји усмене провере знања проистичу из садржаја програма матурског практичног рада и односе се на знања из предмета (области) из којих је рађен матурски практичан рад.

Члан 15.

Садржај практичног рада и усмене провере знања за образовни профил **ЕЛЕКТРОТЕХНИЧАР ЕЛЕКТРОНИКЕ** утврђени су наставним планом и програмом.

Матурски практични рад састоји се из израде пројекта, израде дела машине, уређаја, инсталације, макете и сл. утврђивања квара или неисправности уређаја, машине, инсталације, малете и сл. срвисирање уређаја, машине инсталације, макете и сл.

Садржаји практичног рада, односно његови задаци дефинишу се из садржаја програма стручних предмета из следећих области карактеристичних за образовни профил електротехничар електронике:

- електронски појачавачи,
- електронски медицински уређаји,
- рачунари и програмирање, и
- високофреквенцијска електроника.

Садржаји усмене провере знања проистичу из садржаја програма матурског практичног рада и односе се на знања из предмета (области) из којих је рађен матурски практичан рад.

Члан 16.

Садржај практичног рада и усмене провере знања за образовни профил **ЕЛЕКТРОТЕХНИЧАР ЗА ТЕРМИЧКЕ И РАСХЛАДНЕ УРЕЂАЈЕ** утврђени су наставним планом и програмом.

Матурски практични рад састоји се из израде пројекта, израде дела машине, уређаја, инсталације, макете и сл. утврђивања квара или неисправности уређаја, машине, инсталације, малете и сл. срвисирање уређаја, машине инсталације, макете и сл.

Садржаји практичног рада,односно његови задаци дефинишу се из садржаја програма стручних предмета из следећих области карактеристичних за образовни профил електротехничар за термичке и расхладне уређаје:

- електротермички уређаји,
- расхладни уређаји,
- основе аутоматског управљања.

Садржаји усмене провере знања проистичу из садржаја програма матурског практичног рада и односе се на знања из предмета (области) из којих је рађен матурски практичан рад.

Члан 17

Припрема , организација и реализација матурског испита за огледни образовни профил **администратор рачунарских мрежа** , детаљно се прописани и уређени приручником за полагање матурског испита (у даљем тексту приручник) у издању ценстра за стручно образовање и образовање одраслих (у даљем тексту центар).

Приручник сдржи:

- програм матурског испита.
- листу тема за испит из српског језика и књижевности-Анекс 1;
- збирку теоријских задатака за матурски испит – Анекс 2;
- радне задатке са обрасцима за оцењивање на матурском практичном раду –Анекс 3 и
- збирни образац за оцењивање радних задатака у оквиру матурског практичног рада-Анекс 4.

Организација матурског испита спроводи се у складу са Правилником о програму матурског испита за огледни образовни профил **администратор рачунарских мрежа**

Члан 18

Матурски испит за образовни профил **администратор рачунарских мрежа** састоји се из три независна испита и то:

- испит из српског, односно матерњег језика и књижевности
- испита за проверу стручно – теоријских знања и
- матурског практичног рада.

Члан 19.

Испит из српског, односно матерњег језика за образовни профил администратор рачунарских мрежа полаже се писмено

На испиту ученик обрађује једну од четири понуђене теме , које Утврђује испитни одбор Школе на предлог Стручног већа српског језика и књижевности, са јединствене листе објављене у приручнику .

Писмени испит из српског , односно матерњег језика и књижевности траје три сата.

Члан 20.

Провера остварености очекиваних исхода стручно – теоријских знања за образовни профил администратор рачунарских мрежа ,врши се завршним тестирањем.

Тест садржи највише 50 задатака , а комбинација задатака за тест формира се од задатака за збирке теоријских задатака .

Тест обухвата задатке из следећих стручних предмета , односно области:

- мрежна опрема (20%)
- мрежни оперативни систем (35%)
- администрирање рачунарских мрежа (20%).

Израда теста траје два сата.

Тестове прегледа трочлана комисија , коју чине наставници стручних предмета , а према кључу достављеним из центра.

Члан 21.

На матурском практичном раду ученик извршава два задатка , којима се проверава стеченост програмом прописаних стручних компетенција и то кроз:

- Постављање и и умрежавање активне и пасивне мрежне опреме , уз израду пратеће документације;

- Администрирање рачунарске мреже и комуникација са окружењем

За проверу прописаних компетенција утврђује се листа радних задатака (из листе радних задатак , табела 4 Приручника)

Елементи за оцењивање су:

Израда задатака (који обухвата технолошки процес израде и параметре квалитета) и

Организација посла.

Члан 22.

Ученик који полаже матурски испит , стиче право на издавање дипломе у стеченом средњем образовању за образовни профил администратор рачунарских мрежа – оглед.

Уз дипломом ученик добија и увећење о положним испитима у оквиру савладаног програма за образовни профил.

Члан 23.

Садржај практичног рада и усмене провере знања за образовни профил **ТЕХНИЧАР ДРМСКОГ САОБРАЋАЈА** утврђени су наставним планом и програмом.

Матурски практични рад обухвата израду практичног рада.

Садржаји практичног рада, односно његови задаци дефинишу се из садржаја програма стручних предмета из следећих области:

- моторна возила,
- безбедност саобраћаја,
- регулисање саобраћаја,
- организација превоза,
- гараже и сервис.

Садржаји усмене провере знања: Одбрана практичног рада.

Члан 24.

Ученик се слободно опредељује за један од предмета или област из одговарајућег наставног плана и програма.

Члан 25.

Задатке за практични рад и време за израду утврђује Наставничко веће школе на предлог стручног већа за сваки образовни профил. Број задатака треба да буде за 10% већи од броја кандидата.

Члан 26.

Списак утврђених задатака објављује се на огласној табли или доставља ученицима на увид на други начин почетком другог полугодишта за текућу годину, а најкасније до првог марта.

Члан 27.

Практични рад ученик ради у школи и у одговарајућем предузећу односно установи где је обављао вежбе или практичну наставу.

Члан 28.

У току израде практичног рада наставник је дужан да организује и прати рад ученика пружајући потребну помоћ консултацијама, коректурама, саветима и упућивањем на одговарајућу стручну литературу.

Члан 29.

Матурски практични рад оцењује се бројчаном оценом,на основу појединачних оцена свих чланова комисије.

При утврђивању јединствене оцене за матурски практични рад треба имати у виду нарочито:

- општу припремљеност ученика да повезује теорију са праксом и самостално примењују стечена знања,умења и вештине,
- какву је способност,спремност,уредност и радну дисциплину показао,
- у коликој је мери показао смисао за рационалну организацију при изради практичног задатка,
- које је методе и поступке примењивао,да ли је и колико користио одговарајућу литературу,
- какве је резултате рада остварио.

Члан 30.

На усмену проверу знања,односно одбрану практичног рада упућује се ученик који је добио позитивну оцену из матурског практичног рада.

Усмена провера знања посебно се вреднује,а потом потврђује коначна оцена за овај део матурског испита.

Усмене провера знања може да траје 30 (тридесет) минута за једног ученика.

Члан 31.

Током усмене одбране рада ученик брани практични матурски рад, даје потребна објашњења о концепцији и начину израде,методама,поступцима и фазама реализације, о графичким и конструкционим решењима,или другим подацима и елементима специфичним за одређени образовни профил и подручје рада као и одговоре на друга питања која су од посебног значаја за успешан професионални рад, а утврђена су садржајем матурског испита.

Члан 32.

Израдом практичног рада и усменом одбраном рада ученик треба да покаже у коликој је мери оспособљен да стечена знања, умења и вештине примењује у самосталном обављању одређених послова одговарајућих занимања,односно уколико је оспособљен за укључивање у рад.

2) УСМЕНИ ИСПИТ ИЗ ИЗБОРНОГ ПРЕДМЕТА

Члан 33.

Садржај изборних предмета за образовни профил **МАШИНСКИ ТЕХНИЧАР** утврђен је наставним планом и програмом.Изборни предмети за овај образовни профил су: **технологија обраде, аутоматизација производње,основе конструисања, технолошки поступци,конструкција алата и прибора и техничка контрола производа.**

Члан 34.

Садржај изборних предмета за образовни профил **ПОГОНСКИ ТЕХНИЧАР МАШИНСКЕ ОБРАДЕ** утврђен је наставним планом и програмом.Изборни предмети за овај образовни профил су: **аутоматизација производње, технологија образовног профила,техничка контрола производа.**

Члан 35.

Садржај изборних предмета за образовни профил **МАШИНСКИ ТЕХНИЧАР ЗА КОМПЈУТЕРСКО КОНСТРУИСАЊЕ** утврђен је наставним планом и програмом.Изборни предмети за овај образовни профил су: **машински елементи, конструисања,испитивање машинских конструкција и математика.**

Члан 36.

Садржај изборних предмета за образовни профил **МАШИНСКИ ТЕХНИЧАР МОТОРНИИХ ВОЗИЛА** утврђен је наставним планом и програмом.Изборни предмети за овај образовни профил су: **мотори СУС,Моторна возила,експлоатација и одржавање моторних возила,мерење и контролисање,елементи аутоматизације моторних возила и математика.**

Члан 37.

Садржај изборних предмета за образовни профил **ЕЛЕКТРОТЕХНИЧАР ЕНЕРГЕТИКЕ** утврђен је наставним планом и програмом.Изборни предмети за овај

образовни профил су: **математика,електрична мерења и мерења у електротенергетици, електроника у енергетици, ,електричне инсталације и осветљење,електричне мреже,електрична постројења,електричне машине,и основе аутоматског управљања.**

Члан 38.

Садржај изборних предмета за образовни профил **ЕЛЕКТРОТЕХНИЧАР АУТОМАТИКЕ** утврђен је наставним планом и програмом.Изборни предмети за овај образовни профил су: **математика,електрична мерења и мерења у електроници,електроника I и II,системи аутоматског управљања,рачунари у системима управљања,мерења у аутоматици,рачунари и програмирање,и микропроцесори са елементима програмирања.**

Члан 39.

Садржај изборних предмета за образовни профил **ЕЛЕКТРОТЕХНИЧАР РАЧУНАРА** утврђен је наставним планом и програмом.Изборни предмети за овај образовни профил су: **математика,електрична мерења и мерења у електротници, електроника I и II,програмирање,рачунари,основе аутоматског управљања и пренос података.**

Члан 40.

Садржај изборних предмета за образовни профил **ЕЛЕКТРОТЕХНИЧАР ЕЛЕКТРОНИКЕ** утврђен је наставним планом и програмом.Изборни предмети за овај образовни профил су: **математика,електрична мерења и мерења у електротници, електроника I и II,електронски појачавачи,електронски медицински уређаји,рачунари и програмирање,и високофреквенцијска електроника.**

Члан 41.

Садржај изборних предмета за образовни профил **ЕЛЕКТРОТЕХНИЧАР ЗА ТЕРМИЧКЕ И РАСХЛАДНЕ УРЕЂАЈЕ** утврђен је наставним планом и програмом.Изборни предмети за овај образовни профил су: **математика,електрична мерења и мерења у електроенергетици, електроника и енергетска електроника,електричне машине са испитивањем,електромоторни погон,електротермички уређаји,расхладни уређаји и основе аутоматског управљања.**

Члан 42.

Садржај изборних предмета за образовни профил **ТЕХНИЧАР ДРУМСКОГ САОБРАЋАЈА** утврђен је наставним планом и програмом.Изборни предмети за овај образовни профил су: **математика,механика,физика,интегрални транспорт,економика и организација саобраћаја и основи путева и улица, шпедиција и гараже сервиси и паркиралишта.**

Члан 43.

Наставничко веће на предлог стручних већа утврђује списак испитних питања за усмени испит изизборних предмета.Испитна питања се објављују на огласној

табли школе или достављају на увид ученицима на други погодан начин почетком другог полугодишта,а најкасније до 01.марта текуће године.

Члан 44.

Ученик се слободно опредељује за један са листе утврђених изборних предмета и тај испит полаже само усмено.

III – ОРГАНИЗАЦИЈА И НАЧИН ПОЛАГАЊА МАТУРСКОГ ИСПИТА

Члан 45.

Матурски испит ученик полаже у школи у којој је завршио четврти разред по редовном поступку у јунском и августовском испитном року текуће школске године.

Ванредни ученик може да полаже матурски испит у јануарском испитном року.

Школа је дужна да органиује припрему свих ученика за полагање матурског испита у обиму најмање од 5% од укупно годишњег броја часова из предмета из којих се полаже матурски испит.

Члан 46.

Ученик који у јунском року положи разредне или поправне испите,матурски испит полаже у августовском року.

Ученик који у јунском испитном року не положи матурски испит или део испита има право да поново приступи полагању у августовском испитном року.

Ученик који у августовском испитном року не положи матурски испит или део испита упућује се да испит или делове испита полаже у јануарском испитном року као ванредни ученик.

Члан 47.

Матурски испит у јунском испитном року ученик полаже у времену које је утврђено календаром и програмом рада школе за текућу школску годину.

Матурски испит у августовском испитном року ученик полаже у времену од 21. до 31.августа текуће године.

Време полагања матурског испита у јануарском испитном року утврђује школа програмом рада за текућу школску годину.

Члан 48.

Ученик се опредељује за предмет или област из које ће радити матурски практични рад,као и за изборне предмете у роковима које утврди школа,а најкасније до 01.маја текуће школске године.

Писану изјаву о опредељивању за израду практичног рада, као и за изборне предмете ученик предаје предметном наставнику, а наставник руководиоцу одговарајућег стручног већа.

Ванредни ученик опредељује се под истим условима као и редовни ученик, а најкасније 30 дана пре дана утврђеног за полагање.

Члан 49.

Пријављивање ученика за полагање матурског испита обавља се 24 часа после пријема сведочанства о завршеном четвртном разреду и најкасније у року од два дана.

Пријављивање ванредног ученика за полагање матурског испита обавља се 24 часа после пријема сведочанства о завршеном четвртном разреду, а најраније 30 дана пре утврђеног за почетак полагања.

Члан 50.

За полагање матурског испита референту за ученичка питања у школи (или другом одређеном службенику) ученик подноси:

- пријаву у којој наводи предмет или област из које ће радити матурски практични рад и изборне предмете,
- сведочанства о завршеном I, II, III и IV разреду, и
- извод из матичне књиге рођених.

Члан 51.

Матурски испит организују и спроводе испитни одбор и испитна комисија.

Члан 52.

Испитни одбор чине сви чланови испитних комисија, председник испитног одбора и секретар (секретари).

Председник испитног одбора, по правилу је, директор школе.

Секретара (секретаре) одбора, именује директор школе на почетку другог полугодишта.

Испитни одбор се именује за једну школску годину.

Члан 53.

Испитни одбор обавља следеће послове:

- утврђује број пријављених ученика,
- утврђује план и распоред полагања појединих делова испита,
- утврђује теме за писмени задатак из српског језика и књижевности
- прати остваривање појединих делова испита и утврђује регуларност матурског испита у целини,
- утврђује општи успех на матурском испиту за сваког ученика,
- одобрава накнадно полагање матурског испита или дела испита ученику који је из оправданих разлога био спречен да приступи полагању матурског испита или дела испита у текућем испитном року.

Члан 54.

Секретар (секретари) испитног одбора обавља следеће послове:

- евидентира спискове пријављених ученика и формира групе за полагање одговарајућих делова матурског испита,
- предлаже број и састав комисија за полагање делова матурског испита,
- предлаже план и распоред полагања матурског испита,
- брине о благовременом спровођењу свих задатака стручних већа и комисија, као и одлука Наставничког већа и испитног одбора о полагању матурског испита,
- припрема потребан број записника за полагање матурског испита, доставља благовремено комисијама и врши контролу исправности унетих података,
- води записник испитног одбора о току полагања матурског испита чији је саставни део списак свих ученика који су пријавили полагање, резултати постигнути на сваком поједином делу испита и општи успех на матурском испиту,
- подноси извештај испитном одбору о обављеном матурском испиту и постигнутим резултатима,
- после утврђивања општег успеха на испитном одбору, доставља потребне податке одељењском старешини који их уноси у матичну књигу,
- исписује дипломе ученика и доставља их одељењском старешини у утврђеном року, ако школа не одлучи другачије.

Члан 55.

Испитне комисије формирају се за:

- српски језик и књижевност
- израду матурског практичног рада и усмену проверу знања
- изборне предмете.

Број комисија утврђује се на основу броја пријављених кандидата.

Чланове испитних комисија именује директор школе.

Члан 56.

Испитна комисија има три члана од којих су два члана, председник и испитивач, стручњаци за предмет, односно област која се полаже, а трећи је, по правилу члан одељењског већа који води записник на испиту.

У комисији која оцењује писмени рад из српског језика и књижевности и у комисији за матурски практични рад и усмену проверу знања сва три члана су стручњаци за предмет, односно област.

У комисији за матурски практични рад и усмену проверу знања један члан може да буде стручњак за предмет, односно област из предузећа, установе где је ученик обављао практичну наставу или вежбе.

Члан 57.

Председник испитне комисије одговоран је за регуларност спровођења испита и обавља следеће послове:

- прима спискове и записнике за полагање испита ученика од секретара испитног одбора,
- заједно са члановима комисије утврђује исправност и број испитних цедуља,
- пре почетка испита дужан је да упозна ученике о њиховим правима и обавезама за време полагања,
- после обављеног испита исправно попуњен записник за сваког ученика доставља секретару испитног одбора истог дана када је испит обављен.

Члан 58.

Испитна комисија обавља испит и утврђује оцену ученика на основу појединачних оцена сваког члана комисије.

Члан 59.

Једног дана ученик може да полаже један писмени или усмени део матурског испита.

Члан 60.

Усмени испит ученик полаже извлачењем цедуља на којој су исписана три питања, односно задатка.

Све цедуље су означене редним бројем и оверене печатом школе.

Број испитних цедуља за сваку испитну комисију већи је за 10% од броја пријављених кандидата,а најмање је 3.

Испитне цедуље су од исте хартије и једнаке величине,без икакве мрље или знака на написаној страни,написане читко,по могућности машином.

Члан 61.

Ученик извлачи задатак за практични рад у првој недељи маја месеца за текућу школску годину.

Време з аизраду практичног задатка је до 100 сати у оквиру 34. и 35.радне недеље.Рок за предају рада је до 01.јуна текуће године.

Ученик може и раније да започне припреме за израду матурског практичног рада,односно израду рада,одмах након извлачења задатака.

Члан 62.

Ученик је положио матурски испит ако је добио позитивне оцене из свих делова испита.

Ученик који је добио једну или две недовољне оцене на матурском испиту полаже поправни испит,односно поправне испите у наредном испитном року.

Ученик који не положи поправни матурски испит поново полаже матурски испит у целини.

Члан 63.

Општи успех ученика на матурском испиту исказује се једном оценом као средња аритметичка вредност оцена добијених за поједине предмете који су полагани на матурском испиту и оцене из матурског рада.

Члан 64.

Негативном оценом биће оцењен ученик који из неоправданих разлога прекине израду матурског практичног рада,напусти део матурског испита или се докаже да је користио недозвољена средства.

Члан 65.

Ученик може да буде удаљен са испита уколико напусти просторију у којој се обавља испит без одобрења наставника,ако својим подношењем омета другог ученика,ремети радну дисциплину или користи недозвољена средства,у току испита.

Ученик из става 1.овог члана може да полаже испит у наредном испитном року.

Ученик удаљен са дела матурског испита може да настави полагање осталих делова матурског испита у започетом испитном року.

Члан 66.

На матурском испиту школа води следећу евиденцију:

- записник испитне комисије о току полагања испита,
- записник испитног одбора који садржи податке о току и регуларности матурског испита, оцене из свих делова матурског испита и општи успех сваког ученика.

Члан 67.

По завршетку матурског испита ученику се издаје диплома најкасније два дана после утврђивања општег успеха на испитном одбору.

Члан 68.

У матичну књигу за сваког ученика уписују се следећи подаци:

- рок у коме је ученик положио матурски испит
- назив свих предмета и оцене које је добио
- назив и оцена практичног матурског рада
- општи успех постигнут на матурском испиту
- датум и потпис ученика да је примио диплому.
- Наведене податке у матичну књигу уноси одељењски старешина.

IV – ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 69.

У школи се води књига матурског испита у коју се уписују подаци и резултати ученика на матурском испиту.

Књига матурског испита је повезана и оверена потписом секретара испитног одбора, председника испитног одбора и печатом школе.

Члан 70.

Овај Правилник ступа на снагу осам дана од дана објављивања на огласној табли школе.

Ступањем на снагу овог Правилника престаје да важи Правилник о полагању матурског испита бр:638/1 од 02.07.2010 године, са Анексом број 66/1-4 од 28.01.2014. године

ПРЕДСЕДНИК ШКОЛСКОГ ОДБОРА,

Горан Милошевић, дипл. инж. маш.

Објављен на огласној табли школе : _____

Ступио на снагу : _____

На основу члана 119. Закона о основама система образовања и васпитања (Сл. Гласник РС број 88/2017) и чл. 65. и 66. Закона о средњој школи, Садржаја и начина полагања завршног испита („Просветни гласник РС“, бр. 4/91), Правилника о наставном плану и програму за стицање образовања у трогодишњем и четворогодишњем трајању у стручној школи за подручје рада Машинство и обрада метала („Сл. гласник - Просветни гласник РС“, бр. 3/93, 20/97, 9/02, 72/09, 52/11 и 55/13), подручје рада Електротехника („Сл. гласник-Просветни гласник РС“, бр. 4/93, 8/02, 3/03, 3. и 4/07, 7/09) и подручја рада Саобраћај („Сл. гласник РС“ – Просветни гласник бр. 13/93, 1/94, 3/02 и 13/06) и чл. 52. Статута Машинско-електротехничке школе Бор, Школски одбор на седници одржаној дана 29.06.2018. године, доноси

П Р А В И Л Н И К О ПОЛАГАЊУ ЗАВРШНОГ ИСПИТА

І – ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим Правилником утврђују се садржај, рокови, организација и начин полагања завршног испита у Машинско-електротехничкој школи у Бору.

Члан 2.

Завршним испиом средњег стручног образовања и васпитања проверава се стеченост компетенција дефинисаних стандардом квалификација за обављање послова одговарајућег занимања.

Члан 3.

Завршни испит средњег стручног образовања и васпитања полаже се по програму који доноси министар по прибављеном мишљењу Савета за стручно образовање и образовање одраслих.

Члан 4.

Завршни испит полаже ученик након завршеног средњег стручног образовања и васпитања у трогодишњем трајању.

Право на полагање завршног испита има одрасли након савладаног програма средњег стручног образовања по програму за одрасле у складу са законом.

Ученик са сметњама у развоју и инвалидитету, специфичним тешкоћама у учењу, или језичким и социјалним баријерама полаже испите из става 1 и 2 овог члана у условима који обезбеђују превазилажење физичких и комуникацијских препрека, а може да буде ослобођен полагања дела испита из предмета за који су му током образовања прилагођавани стандарди постигнућа, или тај део полаже у складу са индивидуалним образовним планом, о чему доноси одлуку тим за инклузивно образовање и тим за пружање додатне подршке ученицима.

Тимови припремају планове за организовање и спровођење завршног испита из става 3. Овог члана.

Члан 5.

Ученик (редовни и ванредни) полаже на крају стицања трогодишњег образовања у школи у којој је завршио трећи разред, у јунском и августовском испитном року, који је позитивно оцењен из свих предмета предвиђених наставним планом и програмом за образовне профиле:

металостругар, аутомеханичар, бравар, аутолимар, заваривач, металоглодач, машинбравар, електромеханичар за машине и опрему, електромонтер мрежа и постројења и возач моторних возила.

Завршни испит ученик може да полаже у школи или предузећу где је обављао практичну наставу.

II – САДРЖАЈ ЗАВРШНОГ ИСПИТА

Члан 6

Завршни испит се састоји из:

1. Практичног рада, и
2. Усне провере знања

Члан 7.

Задаци за практични рад проистичу из програма практичне наставе и технологије образовног профила и програма других стручних предмета и дефинишу се из радних захтева карактеристичних за сваки образовни профил у оквиру наведених програмских целина:

1. Металостругар:

- обрада спољашњих цилиндричних и степенстих површина,
- обрада унутрашњих цилиндричних и степенстих површина,
- обрада конусних површина,
- израда навоја.

2. Мателоглодач:

- обрада равних и профилисаних површина,
- обрада површина под углом,
- израда отвора и жлебова,
- израда озубљења.

3. Бравар:

- кројење, сечење и припрема материјала,
- израда отвора,
- израда и монтажа браварије и браварских конструкција,
- израда и монтажачеличних конструкција,

- израда и монтажа грађевинске браварије.

4. Аутолимар:

- поправка оштећених делова возила,
- замена оштећених делова на возилу,
- поправка унутрашњег склопа возила,
- поправка шасије и шкољке,
- постављање оштећеног возила у геометријску осу.

5. Заваривач:

- електролучно заваривање угаоних завара или цеви,
- гасно заваривање танких лимова или цеви са танким зидовима,
- заваривање легираних челика, ливеног гвожђа или бакра,
- контрола и испитивање заварених спојева

6. Машинбравар:

Поправка алатних машина:

- поправка водећих клизних површина постоља, уздужног и попречног клизача,
- поправка носача о држача алата и радног стола,
- поправка преносника за главно и помоћно кретање,
- поправка хидрауличних уређаја на алатним машинама,
- провера функционалности кинематичких веза и геометријске тачности.

Практични рад треба да обухвати две или више наставних програмских целина за сваки образовни профил.

Изради практичног рада претходи израда плана практичног рада који садржи теоријске поставе на којима се темељи. Планом се, у складу са задатком завршног испита утврђују методе, поступци и режим рада, средства која ће се користити при раду и калкулација трошкова. Кандидат наводи техничко-технолошку документацију и стручну литературу коју је користио у раду.

Члан 8.

Садржаји практичног рада за образовни профил **електромеханичар за машине и опрему**, обухватају следеће области:

- израда командних ормана електромоторног погона,
- ремонт и премотавање трансформатора,
- поправка и премотавање асинхронних машина,
- одржавање и премотавање комутаторних мотора,
- ремонт, одржавање и премотавање машина једносмерне струје,
- одржавање и премотавање синхронних машина.

Садржаји практичног рада за образовни профил **електромонтер мрежа и постројења**, обухватају следеће области:

- грађевински, електромонтажни и завршни радови на изградњи надземних електроенергетских водова,
- електромонтажни радови подземних електроенергетских водова,
- израда кабловског прибора и кућних прикључака,

- радови на изградњи трансформаторских,разводних постројења као и у електранама,
- радови на отклањању поремећаја у електричним мрежама.

Члан 9.

Садржај практичног рада,за образовни профил **Возач моторних возила**,обухвата:

- регулисање саобраћаја,
- безбедност саобраћаја
- моторна возила,
- возачки испит на теретном моторном возили „Ц“ категорије.

На завршном испиту у оквиру усмене провере знања проверава се ниво стечених знања и способности ученика да та знања примењује при извршавању конкретних радних задатака у свакодневном извршавању конкретних радних задатака.

Испитна питања за усмену проверу знања формулишу се из следећих области: Регулисање саобраћаја,Безбедност саобраћаја,Моторна возила; Пословање саобраћајних предузећа,Превоз путника и робе и Транспортно право и шпедиција.

III – ОРГАНИЗАЦИЈА И НАЧИН ПОЛАГАЊА ЗАВРШНОГ ИСПИТА

Члан 10.

Практичне радове,односно радне задатке утврђује Наставничко веће на предлог одговарајућег стручног већа.

Број практичних радова,односно радних задатака зависи од броја ученика који полажу завршни испит у одређеном образовном профилу.По правилу,број задатака треба да је за 10% већи од броја пријављених ученика.

Списак практичних радних задатака школа објављује на пригодан начин како би био приступачан свим ученицима,почетком другог полугодишта најкасније до 01.марта текуће школске године,односно 30 дана пре полагања испита у другим роковима

Члан 11.

Завршни испит редован ученик полаже у школи у којој је завршио трећи разред по редовном поступку,у јунском и августовском испитном року текуће школске године.

Школа је дужна да организује припрему свих ученика за полагање завршног испита у обиму од најмање 5% од укупног годишњег броја часова из предмета из којих се полаже завршни испит.

Члан 12.

Редован ученик који у јунском року положи разредне или поправне испите, завршни испит полаже у августовском испитном року.

Ученик који у јунском испитном року не положи завршни испит исти полаже у августовском испитном року.

Ученик који завршни испит не положи у августовском року, полаже у јануарском року уз плаћање трошкова које одреди Школа.

Ако као ванредан ученик не положи испит у јануарском року, користи рокове из става 1.2. и 3. овог члана.

Члан 13.

Завршни испит у јунском испитном року ученик полаже у времену које је утврђено календаром и програмом рада Школе за текућу школску годину.

Завршни испит у августовском испитном року ученик полаже у времену од 20. до 31. августа текуће школске године.

Време полагања завршног испита у јануарском року утврђује Школа Програмом рада за текућу школску годину.

Члан 14.

Ученик се опредељује за област из које ће радити практичан рад најкасније до 15. априла текуће године.

Писану изјаву о опредељивању за одређену област ученик доставља одељењском старешини, а он руководиоцу одговарајућег Стручног већа.

Ванредни ученик опредељује се под истим условима као и редован ученик, а најрадније 30 дана пре дана утврђеног за полагање завршног испита. Писмену изјаву ванредни ученик доставља Секретару школе.

Члан 15.

Пријављивање ученика за завршни испит обавља се 24 часа после пријема сведочанства о завршеном трећем разреду, а најкасније у року од два дана.

Пријављивање ванредног ученика за полагање завршног испита обавља се 24 часа по пријему сведочанства о завршеном трећем разреду а најраније 30 дана пре почетка испитног рока.

Члан 16.

За полагање завршног испита секретаријату школе ученик подноси:

- пријаву за полагање завршног испита у којој наводи назив практичног рада,
- сведочанство о завршеном I, II и III разреду, и
- извод из матичних књига рођених.

Члан 17.

Завршни испит организује се и спроводи Испитни одбор и испитне комисије.

Члан 18.

Испитни одбор чине сви чланови испитних комисија, председник испитног одбора, заменик и секретар.

Председник испитног одбора по правилу је директор школе, а заменик председника, помоћник директора.

Секретара Испитног одбора именује директор школе на почетку другог полугодисhta текуће школске године.

Испитни одбор се именује за једну школску годину и састаје се најмање два пута, тј. пре и после испита.

Члан 19.

Испитни одбор обавља следеће послове:

- утврђује број пријављених ученика,
- утврђује план и распоред полагања практичног рада и усмене одбране,
- утврђује регуларност завршног испита,
- утврђује општи успех на завршном испиту за сваког ученика,
- одобрава накнадно полагање завршног испита за ученике који су редовно пријавили а из оправданих разлога били спречени да присуствују полагању завршног испита у текућем испитном року.

Члан 20.

Секретар Испитног одбора обавља следеће послове:

- евидентира спискове пријављених ученика и формира групе за израду практичног рада и усмену одбрану раду,
- предлаже број и састав комисија за полагање завршног испита,
- предлаже план и распоред полагања завршног испита,
- брине о благовременом спровођењу свих задатака стручних већа и комисија, као и одлука Наставничког већа и Испитног одбора,
- припрема потребан број записника за полагање завршног испита, доставља их благовремено комисијама и врши контролу исправности унетих података,
- води записник Испитног одбора о току полагања завршног испита чији је саставни део списак свих ученика који су пријавили полагање завршног испита са постигнутим резултатима на испиту,
- подноси извештај Испитном одбору о обављеном завршном испиту и постигнутим резултатима.

Члан 21.

Завршни испит спроводи комисија од три члана (председник, испитивач и стални члан), од којих најмање два члана су стручњаци за одређени предмет или област. Један од чланова може бити стручњак за предмет или област из предузећа у коме је ученик обавио практичну наставу или вежбе.

За испитивача именује се наставник практичне наставе.

Члан 22.

Полагање завршног испита почиње извлачењем радног задатка за практичан рад пред члановима комисије, 48 часова пре писања припреме за израду практичног рада. Председник испитне комисије евидентирана радни задатак за сваког ученика у записнику о полагању завршног испита и у дневнику рада одељења.

Члан 23.

Након извршене писане припреме, ученик приступа изради практичног рада који траје 3-8 сати (у школи или предузећу). Пре израде практичног рада ученик треба да изради писмену припрему или план рада за извршење практичног задатка.

Писана припрема треба да садржи: задатак, фазе, радне операције и њихов редослед, методе и поступке, средства рада, материјале, коришћену литературу и др.

Члан 24.

Писана припрема и практични рад се оцењује оценом од 1-5, већином гласова чланова испитне комисије.

Члан 25.

Током усмене одбране рада ученик даје потребна објашњења о начину израде, редоследу радних поступака и одговара на друга питања чланова комисије а у оквиру за које се ученик определио.

Члан 26.

Успех ученика на завршном испиту оцењује се једном бројчаном оценом која представља аритметичку средину оцене практичног рада и усмене провере знања.

Оцена не може бити позитивна ако је из једног дела завршног испита негативна.

Члан 27.

Ученику који је пријавио испит али из оправданих разлога био спречен да га полаже, Испитни одбор може одобрити термин за полагање ван утврђених рокова.

Ако ученик у току испита одустане од полагања испита сматра се да испит није положио.

Члан 28.

Ученик може бити удаљен са испита уколико напусти просторију у којој се обавља испит без одобрења наставника, ако својим понашањем ремети рад других ученика, ремети радну дисциплину или користи недозвољена средства у току испита.

Ученик из става 1. овог члана оцењује се негативном оценом.

Члан 29.

О току и резултатима завршног испита Школа води следећу евиденцију:

- записник испитне комисије,
- записник испитног одбора,
- књига завршног испита.

Члан 30.

По завршеном завршном испиту ученику се издаје диплома, након утврђивања општег успеха на седници Испитног одбора.

Члан 31.

Овај Правилник ступа на снагу осам дана од дана објављивања на огласној табли школе.

Члан 32.

Ступањем на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о полагању завршног испита број 76/3-3 од 03.02.2005. године.

ПРЕДСЕДНИК ШКОЛСКОГ ОДБОРА,

Горан Милошевић дипл. инж. маш.

Објављен на огласној табли школе : _____

Ступио на снагу : _____

